

Газ

Юрій Вухналь

Гаврик Муходав, голова стрілецького гуртка, робив доповідь про майбутню війну.

В невеликій кімнаті хутірської школи було повно люду, і всі слухачі були здивовані й стривожені нечуваними досягненнями науки й техніки.

Один лише дід Омелько, скептик і невіра, коли Гаврик розповідав про те, як пахне який газ, хитро жмурих своє одно око й недовірливо мимрив:

– А ти його нюхав?

Гаврик застерезливим голосом навчав своїх слухачів, як треба поводитись під час газової атаки:

– Поперше, товариші, – спокій, ніякісінької паніки, хоч як жахно буде, – тоді тільки ми ворога переборемо!

– Да, товариші, – суворо промовив він, – жахно таки буде, це вам не стара війна, бах, бах, ура та й усе! Тут тобі газова атака! Ну, от, приміром, ідете ви, дядьку Фанас, кудинебудь, ідете – коли це газ, і нюхнули ви отого газу трішечки, а через хвилину брязь додолу! Тріп-тріп!.. і немає вас більше на світі.

Дядько Фанас вражено ахає:

– Скажи на милість?! Тріп-тріп і нема! Ох ти ж, заклята душа!

Гаврик зупиняється на хвилину й продовжує доповідь:

– Або от, приміром, порається ви, тітко Мотре, у дворі – припустімо, корову доїте або курчат годуєте, загалом – підвищуєте продукційність свого господарства, на рейки раціоналізації його ставите. І враз угорі – гу-у-у. Ви вгору гульк – аероплян. І тут же бабах! – і через хвилину горить ваша хата, горить хлів і саж, у дворі од газу й дихати не можна.

– Хай господь милує й хранить, – злякано христиться тітка Мотря. – Не доведи, царице небесна!

А дядько Фанас, вражений ще дужче, цмокає й гукає, озираючи всіх:

– Скажи на милість – газу повно! Ох ти ж, будь ти неладний!

– А от в Америці так не такі ще гази виробляють, – каже далі доповідач.

– А ти там був? – не вірить дід Омелько.

Гаврик не звертає на це уваги.

– Є такий газ, що й для ока непомітний, і от, приміром, нюхнули ви, тітко Параско, отого для ока непомітного газу, і враз вам плакати захочеться, ви як заплачете...

– Та що ти, господь з тобою, хай бог милує од напасти такої! – махає злякано тітка Параска руками на Гаврика.

– А там нюхнув ще хтонебудь та й собі в плач, а через хвилину все село як ридне, як заголосить!

Дядько Фанас зовсім вражений.

– Скажи на милість – все село?! Ах ти ж, їдять тебе мухи!

- Все село!

- А то це є газ чихательний, нюхаєш його... та... як... як... а... ах...

Гаврилові залоскотало в носі, і він, не доказавши слова, несподівано голосно чхнув.

Хтось був засміявся, але враз замовк, бо також несподівано дядько Фанас, що сидів на першій лаві, чхнув і собі дуже й товсто. В ту ж мить тонко чхнула тітка Мотря, а за нею в гурті чхнуло разом декілька голосів.

Гаврик здивовано глянув на своїх слухачів і тепер тільки помітив, що вся кімната була заслана сизим якимсь туманом.

Гаврик зблід як крейда, бо помітив, як із сусідніх дверей кімнату заповняв синій газ.

Він ледве вимовив:

- Братці, газ! - і метнувся до других дверей.

- Рятуйте! Газ! - ухнуло в кімнаті, і хуторяни випередили Гаврика. Знесилений і переляканий кидався він на всі боки, бо ніяк не міг добратися до запруджених дверей.

Дихати ставало чимдалі важче.

Тоді Гаврик рішив проскочити, не дихаючи, сторожову кімнату, звідки йшов газ, і, рішуче затуливши рота руками, кинувся туди.

... Через хвилину прожогом вискочив звідти й спокійно гукнув до хуторян, що й досі ніяк не могли проскочити у вузькі двері:

- Спокійно, товариші, спокійно, громадяни! Ну, куди ви претесь? Ніякого газу немає - просто дід Макар грубу запалив, а бовдура одчинити забув, - і помовчавши обурено, додав:

- Скільки не вчи, а вони по-своєму, ну й народ, що б із вами було, якби дійсно газ побачили?!